

دیدار و گفتگوی صمیمانه
با کریم اہل بیت (ع)

مصطفی نیلی پور

قم - بلوار نیایش - کوچه حقیقت - پلاک ۱۳
تلفن: ۷۷۴۰۳۴۰ - ۷۷۴۱۷۲۶ - ۰۲۵۱

دیدار و گفتگوی صمیمانه
با کریم اهل بیت (ع)
مصطفی نیلی پور
شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه
قطع و صفحه: پالتویی / ۱۶۸
صفحه آرایشی: قرآنشیر ۷۷۳۵۷۱۲
چاپ: محمد
چاپ اول: ۱۳۸۶
قیمت: ۱۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۶۲-۱۰-۱

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

به عنوان مقدمه ۹

۱. در دوران پدر (کوفه)

۱۳ - ۳۲

- ۱۵ امام حسن (ع) در دوران پدر
- ۲۰ ۱. تولیت، موقوفات و صدقات
- ۲۲ ۲. مشارکت در جنگ جمل و بسیج مردم
- ۲۳ ۳. ایثار در معرکه صفین و تشویق مردم
- ۲۵ ۴. امامت جمعه موقت از سوی حضرت علی (ع)
- ۲۵ ۵. همکاری در امور قضایی

۲. در دوران حکومت (کوفه)

۳۳ - ۷۶

- ۳۵ امام در دوران حکومت (کوفه)
- ۳۵ گزارش‌های کوتاه و اجمالی از قیام الحسن (۱)

گزارشی کوتاه و اجمالی از قیام الحسن (۲)

۱. باند اموی

۲. طبقه خوارج

۳. گروه شکاک‌ها

۴. طبقه الحمراء

۵. گروه شیعیان

معاونیه‌شناسی امام حسن (ع)

پاسخ به عمرو بن عثمان

پاسخ به عمر و عاص:

پاسخ به ولید بن عقبه

پاسخ به عتبّه بن ابی سفیان

پاسخ به مغیره بن شعبه

۳. دوران صلح (مدینه)

۷۷-۱۳۴

امام در دوران صلح (مدینه)

مفهوم‌شناسی صلح امام

حکمت و فلسفه صلح از زبان امام

۱. پاسخ مالک بن ضمیره

۲. پاسخ به حجر بن عدی

۳. پاسخ به عدی بن حاتم

۴. پاسخ به بشر همدانی

اشاره‌ای به عظمت صلح امام

۴. گوناگون

۱۳۵ - ۱۴۰

۱۳۷	 گوناگون
۱۳۷	 ۱- دوستان و اصحاب امام حسن (ع)
۱۳۸	 ۲- دشمن امام حسن (ع)
۱۳۸	 طیف اصحاب و تابعین پس از رسول خدا (ص)
۱۴۱	 چهارده پرتو
۱۴۱	 تصویر یکم
۱۴۱	 پرتو دوم
۱۴۲	 پرتو سوم
۱۴۲	 پرتو چهارم
۱۴۳	 پرتو پنجم
۱۴۴	 پرتو ششم
۱۴۴	 پرتو هفتم
۱۴۵	 پرتو هشتم
۱۴۵	 پرتو نهم
۱۴۶	 پرتو دهم
۱۴۷	 پرتو یازدهم
۱۴۷	 پرتو دوازدهم (صلح الحسن و صلح نبوی)
۱۴۸	 پرتو سیزدهم
۱۴۹	 پرتو چهاردهم

۵۳	پند و اندرز
۵۳	درباره زهد در دنیا
۵۴	درباره سخاوت
۵۴	چند بیت در رثاء پدرم علی (ع)
۵۸	رهنمودها کلامی و عملی
۵۹	درس‌هایی از مکتب امام
۶۵	منابع و مآخذ
۶۸	دیگر آثار مؤلف

به عنوان مقدمه

امام حسن علیه السلام از همان آغاز حکومت هفت ماهه^۱ خود و پس از بیعت مردم با وی آهنگ پیکار با معاویه نمود. ایشان طی مدهای با معاویه اعلام کرد:

اگر اراده جنگ داری من مہیای کارزارم. معاویه پاسخ بسیار نامناسبی به نامه امام داد. مکاتبات ادامه پیدا کرد تا آنکه معاویه سپاهی گران گرد آورد و از شام مرکز حکومت خود به عراق مرکز حکومت امام گسیل داشت و امام با تمام قوا درگیری نظامی و برپا کردن کارزار پرداخت و همه فنون نظامی را رعایت کرد و فرماندهان ویژه‌ای را در رأس سپاهیان تعیین کرد. آموزش و توجیه و اطلاع رسانی کافی نمود برای ریک از فرماندهان جانشین و علی البدل تعیین فرمود که اگر

دوران امامت امام حسن علیه السلام ده سال و هفت ماه بود که به طور کامل معاصر با حکومت معاویه بود هفت ماه اولیه آن دوران که خلافت ظاهری حضرت است که از همان آغاز آمادگی خود را برای پیکار با معاویه اعلام نمود و ده سال بقیه دوران صلح حسنی است و چه جالب است که بدایتیم دوران امامت امام حسین علیه السلام نیز ده سال و هفت ماه است که ده سال اولیه معاصر با حکومت معاویه است ادامه دوران صلح حسینی است و فقط هفت ماه باقیمانده دوران پیکار و مبارزه با فرزند معاویه است.

یکی از آنان در پهنه آوردگاه به شهادت رسید دیگری فرمان سپاه گردد و نظام لشکر از هم نپاشد و امر جهاد مختل نماند و او سپاهیان متعددی در طول هفت ماه خلافت خویش در روزهای مختلفی و به دفعات گوناگون تجهیز و آماده و جنگ با معاویه اعزام نمود ولی با وجود روحیه جهاد و مبارزاتی امام و با تمام پیش‌بینی‌ها و ایجاد آمادگی و هزینه نیروی انسانی انبوه و صرف اوقات فراوان می‌بیند که در امر جهاد توفیقی حاصل نشد.

و می‌نگریم که عواملی چون، عدم تمکین و اطاعت فرمان امام، گریختن فرماندهان نظامی، بی‌وفایی مردم، نفوذ مردم، حیل‌های مشهور عمرو عاص، اموال فراوان معاویه و وعده‌های بی‌حساب او همه و همه موضع جهاد و استراتژی مبارزاتی امام را به سامان نرساند.

از سوی دیگر معاویه در میان مردم آن زمان به بی‌دین و لایب‌الگیری شناخته نشده بود او چهره‌صحابی رسول خدا به خود گرفته بود او خود را به خلافت بسته بود او تظاهر به خون‌خواهی خلیفه سوم می‌نمود و او قرآن‌ها سر نیزه می‌کرد و....^۱

و بدین گونه بود که امام به هیچ وجه شرایط و امکانات مساعد و همراه نیافت که به مبارزه و جهاد ادامه دهد لذا صلح پیشنهادی از سوی خصم خود معاویه را پذیرفت و اینجاست که امام زجر بزرگ را تحمل کرد، ولی در عین حال لحظه‌ای تکلیف اجتماعی و شرعی خود را از دوش فرو نگذاشت و در این مدت می‌توان کار پیچیده شده و درگیری‌های دیگری فرا روی امام بود.

مشکل امام حسن علیه السلام این بود که در دوران معاویه جو
ریحی حاکم نیست که یک مصلح بتواند از یک راه
شخص امور را فیصله دهد.

در واقع شهادت نیز مانند بسیاری از پدیده‌ها زمینه
ساز می‌خواهد تا بتواند از یک شهادت و اخلاص فردی
شکل یک پدیده اجتماعی در آید.

خونی که در رگهای امام حسین علیه السلام می‌گشت در رگهای
امام حسن علیه السلام نیز می‌گشت اما پاسخ شمشیر، شمشیر است
پاسخ تدبیر، تدبیر. امام حسن علیه السلام از شجاعان عرب بود از
رداران سپاه اسلام است او در نامه‌ای به معاویه می‌نویسد:
«اگر دست از سر تو برداشتم به خاطر مصلحت امت
جولوگیری از خون‌ریزی و شیوع جنگ داخلی بود و می‌بینیم
امام در کمال قدرت روحی و عزت حماسی با روش
فقیر آمیزی با معاویه سخن می‌گوید. به آنان که به صلح
امام حسن علیه السلام اعتراض می‌کنند باید گفت:

آیا امام حسن علیه السلام در جایی صلح کرده که باید جهاد
کردی؟

یا اینکه امام حسن علیه السلام در جایی صلح کرده که باید
صلح می‌کردی؟

و امام حسین علیه السلام در جایی جهاد نمود که می‌باید جهاد
نمود.

امام حسین علیه السلام صد در صد تابع صلح امام حسن علیه السلام بود
در زمان حیات برادر و حتی ده سال پس از شهادت ایشان
چکترین مخالفتی نسبت به این امر ننمود.

از طرفی این امر معقول نیست که یک دین آسمانی فقط با یک سیستم عمل کند. «سیستم جنگ یا سیستم صلح». چه بسا صلح‌ها که زمینه را برای جنگ پیروزمندان و شرائط بهتر فراهم می‌کند.

و چه بسا جنگ‌ها که مقدمه صلح کامل‌اند.

و این صلح امام حسن علیه السلام بود که چهره پنهان شده معاویه را کاملاً به جامعه و تاریخ شناساند.^۱

در این مجموعه گذری کوتاه بر زندگانی درخشان و فراز و نشیب امام شده و به سبکی خاص به صورت پرسش و پاسخ حیات سیاسی و مبارزاتی و معنوی آن شخصیت الگویی، در سه مقطع (دوران پدر، دوران حکومت و دوران صلح) مورد بررسی قرار گرفته تا نسل جوان ما ضمن شناخت و کسب معرفت بیشتر از آن چهره تابناک بتواند تجربه‌های پر بار زندگی معصومانه حضرتش را فرا راه خود در صحنه‌های مختلف حیات فردی و اجتماعی قرار دهد. مرکز ثقل سخن به طور عمده عرضه روحیه جهاد و مبارزاتی امام است و پدیده صلح را در زندگانی امام حسن به عنوان هنر برین یگانه مبتکر دوران، برجسته تر به بررسی نهشته‌ایم تا این بخش از تاریخ دویست و پنجاه سال امامان شیعه هم چنانکه واقعیت داشته رخ نشان دهد. امید مورد قبول حضرتش افتد و مشمول عنایاتشان قرار گیریم.

۱. سیره ائمه استاد مطهری ص ۷۸

۲. عمر امامت ائمه معصومین علیهم السلام از حضرت علی علیه السلام تا امام دوازدهم حضرت مهدی (عج) مجموعاً دویست و پنجاه سال طول کشید.